

Bestemming Betlehem (2)

15 december 2024, Eerste advent

Lezing: Micha 4: 1-7 en 5: 1-4a

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Komen

- Welkomstwoord
- Aansteken derde adventskaars
*Drie kaarsen geven al veel licht,
hoor je wat Micha zegt,
een leider komt uit Betlehem,
het wordt ons uitgelegd.*
- Aanvangslied 'Als tussen licht en donker' (lied 452: 1 en 2)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag: Psalm 85: 1 en 4
- Kyriëgebed
- Adventslied: 'Licht in onze ogen' (Lied 463: 1, 6, 7 en 8)

Woord

- Adventsproject: Bestemming Betlehem
Gebed
Gesprek
Projectlied Ga je mee naar Betlehem
- Schriftlezing: Micha 4: 1-7
- Lied 'Betlehem, o uitverkoren' (Lied 498: 3 en 4)
- Schriftlezing: Micha 5: 1-4a
- Lied: 'Betlehem, o uitverkoren' (Lied 498: 1, 2 en 5)
- Preek

We gaan even veertig jaar terug in de tijd.

Luister maar:

*Op een avond om een uur of half elf,
liep ik wat te wandelen met mezelf
en de mensen van een nette nieuwe wijk
zag ik zitten huis en huis
aan huis aan huis te kijk.*

*Uitgeteld en uitgezakt en uitgepraat
en ik dacht: als nu de wereld eens vergaat,
is er niemand die het in de gaten heeft
want ze zitten aan de beeldbuis vastgekleefd.*

*De televisie staat nog aan
maar de wereld is vergaan.
Nu is het hier een poppenkraam
met dooien achter het raam.*

*Op een avond komt ons hele volkje om
niet door kwik of door vergif of door de bom,
maar door een slaapdrank die een vreemde mogendheid
over de beeldbuis en het avondblad verspreidt.
Er is een drank vol pessimisme in de maak
opportuniste daaraan toegevoegd naar smaak*

*en wat cynisme, ja, een korreltje of drie
en wat racisme na een borreltje of drie.*

't Is een lied uit 1984, 40 jaar geleden, en u herkende ongetwijfeld Herman van Veen. Vanmiddag is hij in d Duinzichtkerk, mocht u interesse hebben. Veertig jaar oud deze tekst, maar als je het lied tot je door laat dringen dan blijkt het helaas tijdloos. Het is een profetie van Herman van Veen. Een profeet uit onze tijd, zoals cabaretiers zich wel vaker als profeten voordoen: ze analyseren haarscherp onze tijd en leggen de vinger op de zere plek. Want dat doet Van Veen ook in dit lied. Hij ziet hoe het toe gaat in onze tijd. Nog steeds. We wonen in onze eigen blokkendozen. We weten soms niet eens wie er naast ons woont. We hechten aan onze privacy.

We zoeken in deze donkere dagen voor kerst de beschutting van onze huiskamer. Vrolijke lichtjes in huis. De kerstboom opgetuigd. We houden de gure wereld buiten. We willen het even niet weten: Oekraïne, Gaza, en sinds deze week: Mariahoeve en Syrië. Even niet. We stompen af door alle ellende. Is er ook goed nieuws? En we zetten de televisie aan – tenminste zo was het nog bij Herman van Veen in 1984. We zoeken verstrooiing. Even niet het journaal maar 'Ik hou van Holland' of 'The Masked singer'. Of beter nog: we pakken de tablet of de laptop en streamen een serie om te ontspannen of raken verstrikt in een serie filmpjes die zich aaneen schakelen op instagram en YouTube. Even geen ellende. Even iets leuks.

Zou de profetie van Micha van zojuist ook zo bedoeld zijn? Als verstrooiing, als afleidingsmanoeuvre van het harde leven? Een prachtig beeld van vrede en gerechtigheid. Een wereld waar zwaarden worden omgesmeed tot ploegijzers en speren tot snoeimessen. Waar iedereen die een wijngaard heeft geplant of een olijfgaarde, de planten in vrede ziet opgroeien, zodat hij ook zelf kan genieten van de oogst. Een wereld waar je na gedane arbeid kunt rusten in de schaduw van je eigen boom. Want dat is het toppunt van vrede in de Bijbel: de plek waar de vruchtbare grond niet wordt verwoest door oorlogsgeweld maar vruchten oplevert om van te genieten. Zou de profetie van Micha zo bedoeld zijn? Om ons zoet te houden? Om je in slaap te sussen. *Stil maar wacht maar alles wordt nieuw.* Als een serie die je bingewacht, omdat je voor dat je er erg in hebt alweer in de volgende aflevering bent ingezogen? *Als nu de wereld eens vergaat, is er niemand die het in de gaten heeft want we zitten aan ons beeldscherm vastgekleefd* in de woorden van Herman van Veen.

Als je denkt dat Micha zijn prachtige visioen met ons deelt, om ons in slaap te sussen dan heb je de profeet Micha niet begrepen. Het is het tegenovergestelde. Micha wordt witheet van deze lamlendigheid. Van de apathie die hij om zich heen ziet. Ach de wereld om ons heen stort in, maar wat kan ik er aan doen? Alles wat ik in mijn eentje ook probeer, dat zijn toch druppels op een groeiende plaat? Laten we nu nog maar genieten van wat we hebben en bij de dag leven - dan zien we wel wat het wordt met deze wereld. Het is 720 voor Christus. Israël wordt aan alle kanten bedreigd. En wat doen de Israëlieten? Zij steken hun kop in het zand en hopen dat het hun tijd wel duurt. Micha ziet het lede ogen en met groeiende ergernis aan. Micha was in zijn tijd wat we nu een klokkenluider zouden noemen. Hij ziet en benoemt de misstanden in zijn land: het land wordt geleid door slechte leiders, die hun eigen belangen voorop stellen en de zwakkeren in de samenleving onderdrukken. En de religieuze leiders zijn geen haar beter: zij zijn valse profeten, die hun mond houden over de wandaden die worden begaan. Ze kweken vals vertrouwen bij het volk: "alles zal wel goed komen, want wij hebben God als onze beschermer!"

Dat is waar Herman van Veen van zingt. Als je niet verder kijkt dan je neus lang is. Als je de deur achter je dicht trekt, de thermostaat omhoog draait en een amusementsprogramma aanzet, ach, wat deert ons dan de buitenwereld nog.

Micha kan er slecht tegen en hij wordt vooral furieus als God daar ook nog bij betrokken wordt. Als God voor het karretje wordt gespannen van de machthebbers en de elite, door iedereen die profiteert van de situatie. Dit lijkt op wat Dietrich Bonhoeffer 'goedkope genade' noemde: Gods belofte van heil aannemen, maar daar geen consequenties aan verbinden voor hoe je omgaat met je naasten. Micha maakt duidelijk dat God deze situatie niet accepteert. Hij kondigt oordeel aan: er komt vernietiging; Jeruzalem zal worden verwoest. Jullie roepen het over jezelf af. Zo kan het niet langer. Hier is een shocktherapie nodig.

Geen zoethoudertje dus, het toekomstvisioen van Micha. Het is bedoel ter motivatie,. Het is bedoelt als stip op de horizon. Daar waar jij je wel inzet voor de vrede. Daar waar jij wel een boompje plant, waar anderen het uitrukken. Daar waar jij wel vertrouwt op de Naam van de Heer, de God van Israël. Daar ontstaat iets van Gods rijk op aarde. Dat lijken dan misschien druppels op een gloeiende plaat, maar dat zijn het niet. Het zijn zaadjes van Gods koninkrijk, die gezaaid worden op deze weerbarstige onaffe wereld. Dit prachtige visioen is bedoeld als motivatie voor het leven nu. Niet als zoethoudertje, maar als krachtbron, en ook als belofte. Want het gaat weldegelijk ergens heen. Die zaadjes van Gods Koninkrijk schieten weldegelijk wortel, groeien op en zullen vrucht dragen. Er komt een tijd dat de ballingschap die Israël nu boven het hoofd hangt voorbij is. Dat er terugkeer is en wederopbouw. Dat Jeruzalem herbouwd wordt en er vrede is – laten we in Gods naam hopen dat dat ook geldt voor al die Syrische ballingen die nu weer hoop koesteren op een terugkeer naar hun geboortegrond. Laten we bidden dat er ooit weer herstel is en opbouw in de puinhopen van Gaza en Marioepol.

Maar dat gaat niet vanzelf.

Toen niet en nu niet.

De profeet vergelijkt het met de barensweeën van een vrouw: het volk moet pijn doorstaan: het verlies van het koningschap van David en zelfs van de stad Jeruzalem. Maar er zal een nieuwe David opstaan. Er zal een keer komen.

Er is *in* de wanhoop en de chaos verandering op til. Er groeit nieuwe hoop. Maar niet vanzelf. *totdat de vrouw die zwanger is haar kind heeft gebaard, worden zijn broeders aan hun lot overgelaten. daarna zullen wie er nog over zijn terugkeren.*

Er zal een nieuwe heerser komen, door God zelf aangesteld, die als een herder voor het volk zal zorgen en vrede zal brengen. Het is geen voortzetting van de oude orde, maar een nieuw begin.

Het zijn zaadjes van Gods koninkrijk. Kijk maar:

Het nietige Betlehem in de schaduw van het grote Jeruzalem.

Een kwetsbare vrouw die nieuw leven in zich draagt.

Een herder ergens ver weg in de woestenij

Je leeft er zo aan voorbij. Maar zij zijn onmiskenbaar en onstuitbaar. Ze kondigen zich nu al aan.

Een verdwaasde man net bevrijd uit de mishandelkamers van Assad en zich afvraag wat is er gebeurd?

€70.000 opgehaald voor die jonge van acht jaar jong die als enige van zijn gezin de verwoesting van de Tarweakker heeft overleefd.

De liefde en aandacht voor iedereen die verward binnenloopt bij Lichtpuntjes van Mariahove in het Kleine Loo.

Ze zijn er echt. In dit leven met alle vragen en hardheid verwijdering.

Het is dus én én bij Micha. Ja, recht je rug en open je mond daar waar Gods recht en liefde met voeten wordt getreden. Ja, blijf geloven in de God van hemel en aarde en in de eigen idealen.

Geef de moed niet op. Wordt geen nieuwsmijder maar ga de confrontatie maar aan, met alles waar wij mensen zelf de hand in hebben. Oorlogen, geweld, onderdrukking, klimaatproblemen – in het groot en in het klein - we hebben het zelf op onze hals gehaald. Roep maar mee met Micha en waarschuw dat we moeten stoppen met onrecht, want onrecht blijft niet ongestraft. En tegelijkertijd: droom ook mee met Micha. Anders hou je het niet vol. Er komt een nieuwe koning die vrede brengt.

We leven toe naar Kerst – vol licht en vrede.

Doe de lichtjes van de kerstboom maar aan.

En bedenk, met Micha: Gods koninkrijk komt tot stand door crisis, oordeel en lijden heen. Het is juist te midden van geweld, onrecht en dreiging dat we hoopvol en reikhalzend uitzien naar het moment dat God een nieuw begin maakt.

Het is juist daar dat we iets van God vinden.

In dit leven hier en nu. Amen

- Muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- Lied 'Het zal zijn in het laatst der tijden' (Lied 447: 1 en 3)
- Dankgebed, Voorbeden, Stil gebed. Onze Vader
- Collectes

GAAN

- Slotlied 'Hef op uw hoofden, poorten wijd' (lied 435: 1 en 2)
- Zegen, gevolgd door gezongen "Amen"